

MASARYKOVA UNIVERZITA

Lékařská fakulta

Pavilon biomodelů, Kamenice 5, 625 Brno

PROVOZNÍ ŘÁD

Provozní řád uživatele Lékařské fakulty Masarykovy univerzity specifikuje povinnosti pracovníků pracovišť ve vztahu k péči o chov a využití pokusných zvířat.

Tento provozní řád je součástí souboru jednotlivých provozních řádů pracovišť Lékařské fakulty Masarykovy univerzity.

V Brně dne:

Zpracovala: Ing. Sylva Konvičná Pipalová, Ph.D.

Kontroloval: Doc. MVDr. Aleš Hampl, CSc.

Schválil: Prof. MUDr. Martin Repko, Ph.D.

Lékařská fakulta Masarykovy univerzity (LF MU) provozuje ve smyslu zákona č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání a vyhlášky č. 419/2012 Sb. o ochraně pokusných zvířat následující pracoviště, které má status uživatele pokusných zvířat a jehož provoz se řídí následujícím provozním řádem, který shrnuje základní organizační a bezpečnostní opatření a specifikuje povinnosti pracovníků pavilonu biomodelů a zaměstnanců jiných pracovišť ve vztahu k jeho provozu.

Článek 1

Vymezení podmínek vstupu

Uživatel má zvláštní vymezené prostory, do kterých je vstup povolen pouze pověřeným osobám-chovatelům podle § 15d, odst. 3 a 4 Zákona č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání.

Chovatelem se rozumí každá právnická nebo fyzická osoba, která drží nebo chová (dále jen „chová“) zvíře nebo zvířata, trvale nebo dočasně, přemísťuje zvíře, nebo obchoduje se zvířaty, provozuje jatky, útulky, záchranné stanice, hotely a penziony pro zvířata nebo zoologické zahrady, **provádí pokusy na zvířeti nebo zvířatech** anebo pořádá jejich veřejná vystoupení.

Vyjmenované osoby pro pracoviště uživatele pokusných zvířat:

- Vedoucí uživatelského zařízení
- Zástupce vedoucího uživatelského zařízení
- Určený veterinární lékař

- Osoby odpovědné za péči o pokusná zvířata
- Členové odborné komise pro zajišťování dobrých životních podmínek pokusných zvířat s omezeními danými zoohygienickými předpisy
- Osoby odborně způsobilé podle § 15d odst. 3
- Osoby odborně způsobilé podle § 15d odst. 4

Jmenovité seznamy oprávněných pracovníků budou jednou ročně autorizovány vedoucími jednotlivých pracovišť (ústavů) a předány vedoucím pracovníkům uživatele. Vedoucí ústavů zodpovídají za to, že cizí osoby, které se podílejí na pokusech, mají odpovídající kvalifikaci. S těmito osobami musí být rovněž seznámen vedoucí uživatelského zařízení. Pro ostatní osoby je vstup do experimentálních a chovných místností zakázán.

Nový zaměstnanec je povinen maximálně do šesti měsíců od nástupu do zaměstnání absolvovat kurz pro získání potřebné kvalifikace.

Výjimka v omezení vstupu do zařízení platí pro osoby, které jednorázově z organizačně-technických důvodů v těchto zařízeních vykonávají svoje povinnosti, a to v doprovodu pověřených osob a dále pro jednorázovou návštěvu osoby, která před vstupem do zařízení vyplní formulář „Hlášení přítomnosti osoby za bariérou“ a „Prohlášení o bezinfekčnosti“ a jsou doprovázeny osobou odborně způsobilou podle § 15d odst. 3.

Prostory pro pokusná zvířata jsou uzavřeny proti vstupu nepovolaných osob. Klíče od prostor mají vymezené okruhy. Oprávněným pracovníkům předá klíče oproti podpisu zástupce vedoucího zařízení. Klíče jsou nepřenosné. Při ukončení činnosti jsou pracovníci povinni zapůjčené klíče vrátit.

Osoby, které jsou povinny vykonávat v uvedeném prostoru nezbytnou kontrolní činnost (PO, SVS) a osoby, které zabezpečují chod technického vybavení nebo provádějí údržbu a opravy, smějí vstupovat do všech prostor pouze se souhlasem vedoucího či zástupce vedoucího pracoviště a jsou povinni dodržovat příslušná zoohygienická opatření pro konkrétní prostory. Jejich návštěva je zavčas hlášena a evidována v knize návštěv s uvedením důvodu a doby trvání.

Osoby odborně způsobilé vstupující za bariéru, jsou povinny se zapsat do knihy přítomných s vyznačením doby vstupu a odchodu.

V prostorech určených pro držení zvířat je zakázáno pít, jíst a kouřit. Je zakázáno používat předměty, které dráždí zvířata, včetně ozdobných předmětů a parfémů.

Kontrolou uvedených podmínek je pověřen vedoucí pracoviště nebo jeho zástupce. V případě opakovaného nebo hrubého porušení pravidel ze strany pracovníků jsou přijímána vedoucím příslušná opatření. V případě porušení zákonných povinností pracovníky, kteří provádějí pokusy na pokusných zvířatech, je vedoucí povinen případ řešit s odbornou komisí, vážnější případy i s vedením LF MU s návrhem na přijetí příslušného opatření a vyvození odpovídajícího závěru.

Článek 2

Manipulace se zvířaty, krmivy, podestýlkou a dalšími pomůckami

Všechna pokusná zvířata, která jsou přijímána do experimentů v bariérové i konvenční části uživatele, je dovoleno objednávat pouze od chovatele a dodavatele, kteří mají rozhodnutí o oprávnění k chovu pokusných zvířat a k dodávce pokusných zvířat.

Zvířata musí být kvality SPF nebo zvířata z izolátorového systému chovu, která mají zdravotní průkaz ne starší dvou měsíců. Zdravotní průkaz je třeba předložit zástupci vedoucího uživatelského zařízení, který je současně členem odborné komise, a to ještě před přijetím pokusných zvířat. Přednostně musí být pokusná zvířata dodávána chovatelem a dodavatelem LF MU.

Umístění unikátních kmenů pokusných zvířat do bariérového nebo konvenčního systému chovu uživatele LF MU schvaluje vedoucí zařízení nebo zástupce vedoucího zařízení a odborná komise uživatele LF MU na základě návrhu vedoucího pokusů. Je-li převedení unikátních kmenů podmíněno podepsáním dohod mezi vědeckými pracovišti, vedoucí pokusů přebírá odpovědnost za zacházení s těmito pokusnými zvířaty v souladu s povinnostmi o manipulaci s geneticky modifikovanými organismy.

Do prostor pro provádění pokusů na zvířatech je možné vnášet pouze pomůcky a materiály nezbytně nutné k provedení pokusů na pokusných zvířatech podle technologického postupu.

Manipulace s pokusnými zvířaty, krmivy, podestýlkou a dalšími pomůckami je stanovena technologickým postupem. V žádném

případě není možné nechávat použité pomůcky po skončení práce v bariérovém prostoru.

Pokusná zvířata, která jsou vynesena z bariérového prostoru, a je na nich proveden zákrok v konvenčním zařízení, se do bariérového prostoru nesmí vracet. Bude-li takový přesun nutný, vedoucí pokusu se domluví s vedoucím či zástupcem vedoucího zařízení na způsobu přemístění zvířat tak, aby nebyla porušena mikrobiální čistota pokusných zvířat.

Článek 3

Zabezpečení služeb v mimopracovní dny

Vedoucí zařízení stanoví předem po dohodě s pracovníky uživatele ošetřování pokusných zvířat v mimopracovní dny a svátky. Stanovení pracovníci pracují podle pokynů vedoucího zařízení nebo jeho zástupce. Vedoucí zařízení je povinen informovat pracovníka v den před nástupem služby o mimořádných úkonech, které je nutné provádět během služby.

O mimořádných událostech musí být veden písemný zápis. Pohotovostní službu na telefonu provádí vedoucí zařízení nebo jeho zástupce.

Článek 4

Třídění odpadu

Použitá podestýlka se ukládá v pytlích do skladu komunálního odpadu. Do pytlů se nesmí přihazovat žádný jiný odpad.

Usmrcená zvířata a orgány jsou ukládány do mrazícího zařízení označeného VŽP v určené místnosti. Na mrazícím boxu je umístěn sešit, kde jsou zapisována vložená usmrcená zvířata. Zápis zahrnuje jméno experimentátora, druh zvířete, počet zvířat, číslo projektu pokusů, pod kterým bylo zvíře použito a datum zápisu.

Nebiologický odpad je nutné ukládat do určené plastové nádoby či k tomu určených pytlů.

Nebezpečný odpad si jeho původce likviduje sám dle provozního řádu SUKB.

Článek 5

Hygienické předpisy, zásady ochrany zdraví při práci s laboratorními zvířaty

Pro zajištění ochrany zdraví při práci je nutné dodržovat osobní hygienu, používat ochranné pracovní pomůcky, pravidelně si vyměňovat pracovní oblečení a dodržovat bezpečnostní předpisy pro práci se zvířaty. Všichni pracovníci absolvují pravidelná bezpečnostní školení podle obecně platných předpisů. Další informace viz. Technologické postupy.

Článek 6

Seznam pracovníků a jejich funkční zařazení

Osoba odpovědná za péči o zvířata metodicky vede a poskytuje informace, konzultace a kontroluje realizaci a dodržování technologických postupů při experimentech. Pro jednotlivé pokusy

jsou dle projektů pokusů stanoveni odpovědní pracovníci (vedoucí projektu pokusů), kteří metodicky pokusy vedou, konzultují s vedoucím zařízení či jeho zástupcem nebo s odbornou komisí požadavky na případné úpravy daných technologických postupů, pakliže to vyžaduje metodika jejich experimentu a zajišťují péči o pokusná zvířata vyškoleným personálem s patřičnou kvalifikací. Vedoucí projektu pokusů jsou povinni každého svého nového zaměstnance podrobně seznámit s Provozním řádem a Technologickými postupy uživatelského zařízení.

Článek 7

Provoz a údržba technického a technologického zařízení

Projektová dokumentace prostor určených k experimentům na pokusných zvířatech je uložena u zástupce vedoucího Uživatelského zařízení LF MU a správce budov. Návody na obsluhu vzduchotechniky, měření regulace, rozvodu energie, vody, vytápění, odpadu a telefonů jsou uloženy u vedoucího správy budov a jejich postup popsán v Provozním řádu SUKB. Návody na obsluhu strojů a přístrojů (autokláv, myčka, UV lampa na biologickou úpravu vody) jsou umístěny u zástupce vedoucího zařízení a určení pracovníci jsou pro práci s nimi náležitě poučeni.

V případě poruchy strojů či přístrojů jsou volány pracovníci SUKB či servisní firma.

Stav technologického zařízení je denně kontrolován, zaznamenáván a elektronicky uchováván u pracovníků SUKB a měřené hodnoty, vlhkosti vzduchu, přetlaku a teploty vzduchu jsou kontrolovány pomocí monitoru ve II. patře pavilonu.

Článek 8

Havarijní řád (směrnice pro postup při vzniku poruch)

Při vzniku poruch na vodovodní a elektrické síti je pracovník, který první poruchu zjistí, informovat nadřízené pracovníky v tomto pořadí.

Nejprve vedoucí uživatelského zařízení, zástupce vedoucího uživatelského zařízení, správa budov. Nadřízený pracovník (viz výše) pak zajistí nápravu, obvykle servisním způsobem.

V provozním řádu SUKB je uveden seznam míst, kde příslušný zaškolený technik SUKB provede při havárii odpojení plynu, vody a EE, pokud je to třeba. Pavilony jsou napojeny na EPS, tedy při havárii dojde k odpojení a vybavení EE automaticky, stejně jako aktivace souvisejících zařízení.

Ve všech případech, kdy dojde k poruše na elektrické síti, zajistí nadřízený pracovník, aby bylo ve zvýšené míře dbáno na bezpečnostní předpisy a nedošlo k ohrožení zdraví či životů nebo k úrazu elektrickým proudem.

Při haváriích na vodovodní síti: Při závadě malého rozsahu pracovníci uživatelského zařízení zastaví přívod vody a vedoucí či zástupce vedoucího zařízení zavolá údržbáře či servisní firmu, kteří závadu odstraní. Jedná-li se o havárii velkého rozsahu, pracovníci SUKB zastaví uzávěr vody do areálu.

Rezervní klíče od všech místností pavilonu biomodelů jsou uloženy v kanceláři zástupce vedoucího.

Článek 9

Směrnice pro činnost při vzniku požáru

Havárie požární: Pracovníci jednají podle platných Požárně-poplachových směrnic a řídí se Požárně evakuačním plánem, umístěným v každém patře pavilonu.

Článek 10

Směrnice pro poskytování první pomoci

Pracovníci jednají v souladu s předpisy o ochraně bezpečnosti a zdraví při práci, pracovníci jsou povinni při nástupu do zaměstnání a dále každé dva roky absolvovat školení. Každý i drobný úraz při práci se zvířaty, je nutno hlásit nadřízenému a referentovi BOZP. Lékárničky s nejnutnějším zdravotnickým materiálem pro první pomoc jsou umístěny v objektu budovy.

